

פרזי פרזי — לא גמיר גזירה שזה מרזיה, ואין אלס דן גזירה שזה מעלמו, אלס אס כן קיבלה מרזו. הכי קאמר אלא שושן דעבדה כמאן — אי ליפין הן גזירה שזה, היאן עשו אותן שזשטן נחמשה עשר? הא פרזי הוא, ולא ידעין זה שהוקפה מימות יהושע. הואיל ונעשה בה נס — שנימן להס גס ממר לעשות כות היום להרוז בשנאיהס שני ימים — על כרמין לא נחו עד חמשה עשר, וכן קנעוה לדורות. מדינה ומדינה עיר ועיר — גזי זכירה ועשייה חמיש "והימים האלה נזכרים ונעשים" וגו'. משמע מדינה ומדינה כמנהגה עיר ועיר כמנהגה, למדנו שיש מנהג חלוק במדינות, ומנהג חלוק בעירות, לחלק בין ששן לשאר עירות, ואף על פי שאף היא כולל פרזים — הוקנעה נחמשה עשר. הכי גרסינן: אלא לרבי יהושע בן קרחה בשלמא מדינה ומדינה לחלק בין מוקפין חומה מימות אחשורוש לשאין מוקפין מימות אחשורוש. עיר ועיר למאי — הכי כל הפרזים שזין וכל המוקפין שזים, ואין חילוק בין עיר ועיר, וברבי יהושע בן לוי — ובחלוק לא איירי כלל, אלס הכי קאמר: כל עיר ועיר הסמוך למדינה שמהא כמותה. נידון ככרך — וקורין נחמשה עשר הסמוך, אף על גב שאינו נראה, נראה אף על פי שאינו סמוך, הכי מפרש לקמן. עד כמה — חשיב לה סמוך. מנצפ"ך — כפל אומיות. צופים אמרום — נניאוי הדורות.

תוספות

ועוד האמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך כו' — השתא סלקא דעתך דמנצפ"ך מיירי בסתומות. ותימה: דבמסכת שבת פרק "הבונה" (קד, א) משמע איפכא, מדקאמר התם: בשלמא פתוח ועשאו סתום — עליווי עליה, דאמר רב חסדא כו'. אלא סתום ועשאו פתוח גרועי גרועי, דאמר רבי ירמיה: מנצפ"ך (צופים אמרום). אלמא מנצפ"ך איירי בפתוחות: ואומר רבינו יצחק: דגמרא (דשבת) מסיק ליה וקנתין, דידע מתחילה מילתיה דרב חסדא, וגם איירי ליה מעיקרא בפתוחות, הוצרך להעמיד מנצפ"ך בפתוחות ולא תקשה דרב חסדא. והכא הכי קאמר: ותסברא והכתיב "אלה המצות" והך קושיא איתותב בין בפתוחות בין בסתומות. ועוד: אס תמצא לומר דבסתומות איירי — אכתי תקשה והאמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך כו'. וכן פירש רבינו תם, וזה לשונו שהגיה בספר הישר: מנצפ"ך צופים אמרום כמו "קול צופיך" (ישעיה נב) = נביאים. "צופים מהר אפרים" (שמואל א' א) ממאתים נביאים (מצופים) (צופים) שעמדו להם לישראל, והיו צופים הללו לאחר ששרף אמון את התורה. ומשום לשון נופל על הלשון נקרא מנצפ"ך, כלשון צופיך. ותסברא והכתיב "אלה המצות", ועוד: והאמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך שבלוחות וכו'. ומשני: אין, מהווי הוי, ולא קשיא מידי, דרבי ירמיה מוקי לה בסתומות. וכי מטי במגילה פריך מהא דרב חסדא, דהכי אורחיה, זיל הכא קא מדחי ליה "מאלה המצות" נמי פריך, ומשני שפיר. ומתוך הסוגיא דמגילה ושבת מוכח תרוייהו. ורבי ירמיה קאמר מנצפ"ך צופים אמרום — אפתוחות ואסתומות, וכדמסיק התלמוד.

וקורין בה בחמשה עשר — אף כל שמוקפת חומה מימות אחשורוש עשר. ושואלים: ותנא דידן מאי טעמא? ומסבירים: יליף (לומד) הוא גזירה שווה על ידי המילים "פרזי" "פרזי", כתיב הכא (נאמר כאן) "על כן היהודים הפרזים" היושבים בערי הפרדות (שם ט) וכתיב התם (ונאמר שם) בדבריו של משה לפני כניסת יהושע לארץ: "כל אלה ערים בצרות חומה גבהה דלתים ובריח לבד מערי הפרזי הרבה מאד" (דברים ג, ה) מה להלן בספר דברים, מדובר בעיר מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, אף כן מוקפת חומה מימות יהושע בן נון. ושואלים: בשלמא (נניח) שר' יהושע בן קרחה לא אמר כנתא דידן (אינו אומר כשיטת התנא שלנו) דלית ליה "פרזי" "פרזי" [שאיין לו, שאינו מקבל את הגזירה השווה פרזי פרזי], אלא תנא דידן מאי טעמא (אלא התנא שלנו מה טעם) לא אמר כר' יהושע בן קרחה? על שאלה זו תוהים: מאי טעמא (מה טעם)? דהא אית ליה (שהרי יש לך) גזירה שווה של פרזי פרזי! ומסבירים: הכי קאמר (כך אמר) זו היתה השאלה: לשיטת התנא שלנו שושן דעבדה כמאן (שושן שעושה פורים כמו היא עושה?) לא כפרזים ולא כמוקפין, שהרי בשושן חוגגים בחמישה עשר, כמפורש בכתוב, ועיר זו איננה מוקפת חומה מימות יהושע בן נון! אמר רבא, ואמרי לה כדי (ויש) אומרים אותה (סתם) בלא שם חכם מסוים: שאני (שוונה) שושן הואיל ונעשה בה נס ביום זה, ומשום כך חוגגים בה, אבל שאר הערים נחשבות ככרכים מוקפים רק אם היו מוקפים בזמנו של יהושע בן נון. ושואלים: בשלמא לתנא דידן (נניח) לשיטת התנא שלנו היינו דכתיב (הוא) שנאמר והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור משפחה ומשפחה "מדינה ומדינה ועיר ועיר" (אסתר ט, כח) ולשיטתו כך מתפרש הכתוב מדינה ומדינה עניינו לחלק בין כרכים המוקפין חומה מימות יהושע בן נון למוקפת חומה מימות אחשורוש שבו עושים בחמשה עשר ובזו אין עושים, "עיר ועיר" נמי (גם כן) לחלק בין שושן לשאר עירות שיש עיר (שאינה) לפי ההגדרה כרך מוקף חומה) שעושים בה פורים בחמשה עשר והיא שושן, וערים אחרות הנהגות כארבעה עשר, אלא לר' יהושע בן קרחה, בשלמא (נניח) שהוא מפרש מדינה ומדינה שבא לחלק בין שושן וכיוצא בה לשאר עירות שאינן מוקפות מימי אחשורוש, אלא "עיר ועיר" למאי אתא (למה) לאיזה צורך בא? ומשיבים: אמר לך (יכול היה לומר לך) ר' יהושע בן קרחה: ולתנא דידן מי ניחא (ולפי התנא שלנו האם זה נוח?) כיון דאית ליה (כיון שיש לך) גזירה שווה של "פרזי" "פרזי" — מדינה ומדינה למה לי ולשם מה דרשה זו מפסוק אחר? אלא קרא לדרשה הוא דאתא (אלא הפסוק בא לדרשה אחרת), וכדברי רבי יהושע בן לוי הוא דאתא (הוא שבא). שאמר רבי יהושע בן לוי: כרך וכל מקום הסמוך לו, וכל הנראה עמו שאפשר לראותו משם. גם אם אינו סמוך, נידון כאותו כרך, שדין אחד למקום שבין התומות ולא יזויר הצמוד לו. ושואלים: עד כמה נקרא סמוך? אמר ר' ירמיה ואיתימא (ויש אומרים) ר' חייא בר אבא: המרחק הוא כמו מן העיריה חמתן לטבריא — מיל אחד. ושואלים: לשם מה לו לקבוע לפי מרחק המקומות? ולימא מיל (שיאמר מיל מיל)! ומשיבים: הא קא משמע לן (זה חשמיע לך) דשיעורא דמיל כמה הוי (ששיעורו של מיל כמה הוא) — כחמתן לטבריא.

וקורין בה בחמשה עשר — אף כל שמוקפת חומה מימות אחשורוש עשר. ושואלים: ותנא דידן מאי טעמא? ומסבירים: יליף (לומד) הוא גזירה שווה על ידי המילים "פרזי" "פרזי", כתיב הכא (נאמר כאן) "על כן היהודים הפרזים" היושבים בערי הפרדות (שם ט) וכתיב התם (ונאמר שם) בדבריו של משה לפני כניסת יהושע לארץ: "כל אלה ערים בצרות חומה גבהה דלתים ובריח לבד מערי הפרזי הרבה מאד" (דברים ג, ה) מה להלן בספר דברים, מדובר בעיר מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, אף כן מוקפת חומה מימות יהושע בן נון. ושואלים: בשלמא (נניח) שר' יהושע בן קרחה לא אמר כנתא דידן (אינו אומר כשיטת התנא שלנו) דלית ליה "פרזי" "פרזי" [שאיין לו, שאינו מקבל את הגזירה השווה פרזי פרזי], אלא תנא דידן מאי טעמא (אלא התנא שלנו מה טעם) לא אמר כר' יהושע בן קרחה? על שאלה זו תוהים: מאי טעמא (מה טעם)? דהא אית ליה (שהרי יש לך) גזירה שווה של פרזי פרזי! ומסבירים: הכי קאמר (כך אמר) זו היתה השאלה: לשיטת התנא שלנו שושן דעבדה כמאן (שושן שעושה פורים כמו היא עושה?) לא כפרזים ולא כמוקפין, שהרי בשושן חוגגים בחמישה עשר, כמפורש בכתוב, ועיר זו איננה מוקפת חומה מימות יהושע בן נון! אמר רבא, ואמרי לה כדי (ויש) אומרים אותה (סתם) בלא שם חכם מסוים: שאני (שוונה) שושן הואיל ונעשה בה נס ביום זה, ומשום כך חוגגים בה, אבל שאר הערים נחשבות ככרכים מוקפים רק אם היו מוקפים בזמנו של יהושע בן נון. ושואלים: בשלמא לתנא דידן (נניח) לשיטת התנא שלנו היינו דכתיב (הוא) שנאמר והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור משפחה ומשפחה "מדינה ומדינה ועיר ועיר" (אסתר ט, כח) ולשיטתו כך מתפרש הכתוב מדינה ומדינה עניינו לחלק בין כרכים המוקפין חומה מימות יהושע בן נון למוקפת חומה מימות אחשורוש שבו עושים בחמשה עשר ובזו אין עושים, "עיר ועיר" נמי (גם כן) לחלק בין שושן לשאר עירות שיש עיר (שאינה) לפי ההגדרה כרך מוקף חומה) שעושים בה פורים בחמשה עשר והיא שושן, וערים אחרות הנהגות כארבעה עשר, אלא לר' יהושע בן קרחה, בשלמא (נניח) שהוא מפרש מדינה ומדינה שבא לחלק בין שושן וכיוצא בה לשאר עירות שאינן מוקפות מימי אחשורוש, אלא "עיר ועיר" למאי אתא (למה) לאיזה צורך בא? ומשיבים: אמר לך (יכול היה לומר לך) ר' יהושע בן קרחה: ולתנא דידן מי ניחא (ולפי התנא שלנו האם זה נוח?) כיון דאית ליה (כיון שיש לך) גזירה שווה של "פרזי" "פרזי" — מדינה ומדינה למה לי ולשם מה דרשה זו מפסוק אחר? אלא קרא לדרשה הוא דאתא (אלא הפסוק בא לדרשה אחרת), וכדברי רבי יהושע בן לוי הוא דאתא (הוא שבא). שאמר רבי יהושע בן לוי: כרך וכל מקום הסמוך לו, וכל הנראה עמו שאפשר לראותו משם. גם אם אינו סמוך, נידון כאותו כרך, שדין אחד למקום שבין התומות ולא יזויר הצמוד לו. ושואלים: עד כמה נקרא סמוך? אמר ר' ירמיה ואיתימא (ויש אומרים) ר' חייא בר אבא: המרחק הוא כמו מן העיריה חמתן לטבריא — מיל אחד. ושואלים: לשם מה לו לקבוע לפי מרחק המקומות? ולימא מיל (שיאמר מיל מיל)! ומשיבים: הא קא משמע לן (זה חשמיע לך) דשיעורא דמיל כמה הוי (ששיעורו של מיל כמה הוא) — כחמתן לטבריא.

תוספות

ועוד האמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך כו' — השתא סלקא דעתך דמנצפ"ך מיירי בסתומות. ותימה: דבמסכת שבת פרק "הבונה" (קד, א) משמע איפכא, מדקאמר התם: בשלמא פתוח ועשאו סתום — עליווי עליה, דאמר רב חסדא כו'. אלא סתום ועשאו פתוח גרועי גרועי, דאמר רבי ירמיה: מנצפ"ך (צופים אמרום). אלמא מנצפ"ך איירי בפתוחות: ואומר רבינו יצחק: דגמרא (דשבת) מסיק ליה וקנתין, דידע מתחילה מילתיה דרב חסדא, וגם איירי ליה מעיקרא בפתוחות, הוצרך להעמיד מנצפ"ך בפתוחות ולא תקשה דרב חסדא. והכא הכי קאמר: ותסברא והכתיב "אלה המצות" והך קושיא איתותב בין בפתוחות בין בסתומות. ועוד: אס תמצא לומר דבסתומות איירי — אכתי תקשה והאמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך כו'. וכן פירש רבינו תם, וזה לשונו שהגיה בספר הישר: מנצפ"ך צופים אמרום כמו "קול צופיך" (ישעיה נב) = נביאים. "צופים מהר אפרים" (שמואל א' א) ממאתים נביאים (מצופים) (צופים) שעמדו להם לישראל, והיו צופים הללו לאחר ששרף אמון את התורה. ומשום לשון נופל על הלשון נקרא מנצפ"ך, כלשון צופיך. ותסברא והכתיב "אלה המצות", ועוד: והאמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך שבלוחות וכו'. ומשני: אין, מהווי הוי, ולא קשיא מידי, דרבי ירמיה מוקי לה בסתומות. וכי מטי במגילה פריך מהא דרב חסדא, דהכי אורחיה, זיל הכא קא מדחי ליה "מאלה המצות" נמי פריך, ומשני שפיר. ומתוך הסוגיא דמגילה ושבת מוכח תרוייהו. ורבי ירמיה קאמר מנצפ"ך צופים אמרום — אפתוחות ואסתומות, וכדמסיק התלמוד.

וקורין בה בחמשה עשר — אף כל שמוקפת חומה מימות אחשורוש עשר. ושואלים: ותנא דידן מאי טעמא? ומסבירים: יליף (לומד) הוא גזירה שווה על ידי המילים "פרזי" "פרזי", כתיב הכא (נאמר כאן) "על כן היהודים הפרזים" היושבים בערי הפרדות (שם ט) וכתיב התם (ונאמר שם) בדבריו של משה לפני כניסת יהושע לארץ: "כל אלה ערים בצרות חומה גבהה דלתים ובריח לבד מערי הפרזי הרבה מאד" (דברים ג, ה) מה להלן בספר דברים, מדובר בעיר מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, אף כן מוקפת חומה מימות יהושע בן נון. ושואלים: בשלמא (נניח) שר' יהושע בן קרחה לא אמר כנתא דידן (אינו אומר כשיטת התנא שלנו) דלית ליה "פרזי" "פרזי" [שאיין לו, שאינו מקבל את הגזירה השווה פרזי פרזי], אלא תנא דידן מאי טעמא (אלא התנא שלנו מה טעם) לא אמר כר' יהושע בן קרחה? על שאלה זו תוהים: מאי טעמא (מה טעם)? דהא אית ליה (שהרי יש לך) גזירה שווה של פרזי פרזי! ומסבירים: הכי קאמר (כך אמר) זו היתה השאלה: לשיטת התנא שלנו שושן דעבדה כמאן (שושן שעושה פורים כמו היא עושה?) לא כפרזים ולא כמוקפין, שהרי בשושן חוגגים בחמישה עשר, כמפורש בכתוב, ועיר זו איננה מוקפת חומה מימות יהושע בן נון! אמר רבא, ואמרי לה כדי (ויש) אומרים אותה (סתם) בלא שם חכם מסוים: שאני (שוונה) שושן הואיל ונעשה בה נס ביום זה, ומשום כך חוגגים בה, אבל שאר הערים נחשבות ככרכים מוקפים רק אם היו מוקפים בזמנו של יהושע בן נון. ושואלים: בשלמא לתנא דידן (נניח) לשיטת התנא שלנו היינו דכתיב (הוא) שנאמר והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור משפחה ומשפחה "מדינה ומדינה ועיר ועיר" (אסתר ט, כח) ולשיטתו כך מתפרש הכתוב מדינה ומדינה עניינו לחלק בין כרכים המוקפין חומה מימות יהושע בן נון למוקפת חומה מימות אחשורוש שבו עושים בחמשה עשר ובזו אין עושים, "עיר ועיר" נמי (גם כן) לחלק בין שושן לשאר עירות שיש עיר (שאינה) לפי ההגדרה כרך מוקף חומה) שעושים בה פורים בחמשה עשר והיא שושן, וערים אחרות הנהגות כארבעה עשר, אלא לר' יהושע בן קרחה, בשלמא (נניח) שהוא מפרש מדינה ומדינה שבא לחלק בין שושן וכיוצא בה לשאר עירות שאינן מוקפות מימי אחשורוש, אלא "עיר ועיר" למאי אתא (למה) לאיזה צורך בא? ומשיבים: אמר לך (יכול היה לומר לך) ר' יהושע בן קרחה: ולתנא דידן מי ניחא (ולפי התנא שלנו האם זה נוח?) כיון דאית ליה (כיון שיש לך) גזירה שווה של "פרזי" "פרזי" — מדינה ומדינה למה לי ולשם מה דרשה זו מפסוק אחר? אלא קרא לדרשה הוא דאתא (אלא הפסוק בא לדרשה אחרת), וכדברי רבי יהושע בן לוי הוא דאתא (הוא שבא). שאמר רבי יהושע בן לוי: כרך וכל מקום הסמוך לו, וכל הנראה עמו שאפשר לראותו משם. גם אם אינו סמוך, נידון כאותו כרך, שדין אחד למקום שבין התומות ולא יזויר הצמוד לו. ושואלים: עד כמה נקרא סמוך? אמר ר' ירמיה ואיתימא (ויש אומרים) ר' חייא בר אבא: המרחק הוא כמו מן העיריה חמתן לטבריא — מיל אחד. ושואלים: לשם מה לו לקבוע לפי מרחק המקומות? ולימא מיל (שיאמר מיל מיל)! ומשיבים: הא קא משמע לן (זה חשמיע לך) דשיעורא דמיל כמה הוי (ששיעורו של מיל כמה הוא) — כחמתן לטבריא.

תוספות

ועוד האמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך כו' — השתא סלקא דעתך דמנצפ"ך מיירי בסתומות. ותימה: דבמסכת שבת פרק "הבונה" (קד, א) משמע איפכא, מדקאמר התם: בשלמא פתוח ועשאו סתום — עליווי עליה, דאמר רב חסדא כו'. אלא סתום ועשאו פתוח גרועי גרועי, דאמר רבי ירמיה: מנצפ"ך (צופים אמרום). אלמא מנצפ"ך איירי בפתוחות: ואומר רבינו יצחק: דגמרא (דשבת) מסיק ליה וקנתין, דידע מתחילה מילתיה דרב חסדא, וגם איירי ליה מעיקרא בפתוחות, הוצרך להעמיד מנצפ"ך בפתוחות ולא תקשה דרב חסדא. והכא הכי קאמר: ותסברא והכתיב "אלה המצות" והך קושיא איתותב בין בפתוחות בין בסתומות. ועוד: אס תמצא לומר דבסתומות איירי — אכתי תקשה והאמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך כו'. וכן פירש רבינו תם, וזה לשונו שהגיה בספר הישר: מנצפ"ך צופים אמרום כמו "קול צופיך" (ישעיה נב) = נביאים. "צופים מהר אפרים" (שמואל א' א) ממאתים נביאים (מצופים) (צופים) שעמדו להם לישראל, והיו צופים הללו לאחר ששרף אמון את התורה. ומשום לשון נופל על הלשון נקרא מנצפ"ך, כלשון צופיך. ותסברא והכתיב "אלה המצות", ועוד: והאמר רב חסדא מ"ם וסמ"ך שבלוחות וכו'. ומשני: אין, מהווי הוי, ולא קשיא מידי, דרבי ירמיה מוקי לה בסתומות. וכי מטי במגילה פריך מהא דרב חסדא, דהכי אורחיה, זיל הכא קא מדחי ליה "מאלה המצות" נמי פריך, ומשני שפיר. ומתוך הסוגיא דמגילה ושבת מוכח תרוייהו. ורבי ירמיה קאמר מנצפ"ך צופים אמרום — אפתוחות ואסתומות, וכדמסיק התלמוד.

מסורת הש"ס
ה. ירושלמי שם (בשנינו מועט).
ו. ירושלמי פסחים פ"ד ה"א (ועיי"ש).
ז. מגילה ג, ב. ובירושלמי מגילה פ"א ה"א (במלא שם).
ח. ראה פסחים מו, א.
ט. שבת קד, א (כל סוגיה בשנינו מעט). ירושלמי מגילה פ"א ח"ט (בשנינו שם). בראשית רבה פ"א במדר"ר פ"ח. תנחומא קורח יב (בשנינו יט).
י. שבת שם, יומא פ, א. תמורה טו, א. ירושלמי מגילה פ"א ה"ה. תוי"כ ויקרא (כו, לד). ר"ר פ"ד.
יא. ירושלמי מגילה פ"א ה"ט (בשנינו שם. ועיי"ש).

גרסות

למוקפת חומה מימי אחשורוש
בכתי"י: לשאין מוקפין חומה מימות יהושע בן נון.
בין שושן לשאר עירות בכתי"י: בין מוקפין חומה מימות אחשורוש לשאין מוקפין חומה מימות אחשורוש.
למה לי אלא קרא — הוא דאתא בכתי"י: למאי אתא, אלא קרא יתירא הוא ואיצטריך לכדרי יהושע בן לוי.

לשון

מדינה
דברי חז"ל, ואולי גם במקרא, (ר' נחמיה יא, ט) משמעות מדינה היא עיר, ונראה כי בדרשות חז"ל כאן כינוי למשמעות זו של המלה.

החיים

כחמתן לטבריא
חמתן (או חמת, חמתא) היתה עיריה שנבנתה סביב חמי טבריה. ועל אף קרבתה לטבריה היתה מקום ישוב לעצמו (ומקום משכן של משמר כתינים). טבריה העתיקה היתה בנויה דרומה לטבריה החדשה, והמרחק ביניהן היה מיל — כ1200—1000 מטרים.

עירי

אית ליה פרזי פרזי / והכוונה שאף מגילת אסתר ניתנה להירש בכל דרכי מדרש ההלכה, כגורה שווה. כמו בכל התורה. וכן הוא בירושלמי (וראה בריטבי"א שדן בענין זה).
הואיל ונעשה בה נס / רשיי ואחרים מפרשים שנעשה בה נס וחגגו בה בט"ו. ואחרים מפרשים כי עקרו של נס פורים, כל מעשי אסתר ומרדכי, בשושן היה, ולכן ראויה היא שיהלכו לה כבוד ועשרה כעיר חומה לדורות (ר' יהונתן, וכוון לדבריו בטו"א).
מדינה ומדינה וכו' / הרשב"א מפרש כי לשיטה זו אף משפחה ומשפחה בא לחלק בין כפרים הקוראים בידי וכפרים אחרים המקרימים ליום הכניסה, או אלה הנספחים לערי החומה. מנצפ"ך / וכתבו הגאונים שבכוונה סדרו כך את האותיות הסופיות ולא בסדרן (כמנצפ"ך) כדי לרמז על הצופים שאמרום.
צופים אמרום / וכתב הרשב"א כי מדובר כאן על הזמנים שלאחר תקופת מנשה ואשיה,

כאשר בטלו מלכי יהודה הרשעים את לימוד התורה בישראל ויאשיה גנו את ספר התורה ולא היה ברור כיצד כותבים.
אורחיה
קראה בשושן / בני שושן, אף שאינה מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, קוראים בה את המגילה בט"ו, לפי שבה ארע הנס ביום זה. (ש"ע א"ח תרפ"ב, ב)
כרך וכל הסמוך נראה / כרך שקוראים בו בט"ו בארץ קוראים כן גם במקומות הסמוכים לו או שרואים מהם את הכרך, כר' יהושע בן לוי.
איזוהו סמוך / סמוך לענין מקרא מגילה הריהו מקום המצוי במרחק של מיל. (ויש אומרים כי במקומות שיש בהם רכבת וכיוצא בה אין משערים לפי המרחק אלא לפי זמן הלך מיל, שהוא לפחות שמונה עשרה דקות (כפ"ה). (שם)

